

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt' roka... — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ' a vydavateľ':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
*sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.*

Začiatkom školského roku.

V mesiaci septembri začne sa vyučovanie vo školách všetkých, aj tých najodľahlejších obcí našej vlasti. Pred niekoľkými, povedzme tak pred 20—25 rokami by to nebolo bývalo možno takto povedať. Lebo vtedy nesmierny význam školy poznali ešte len jednotlivci, najviac rodičov všemožne na tom boli, aby svoje detky nemuseli posielat' do školy a ani ich neposielali.

Lenže od toho času v našej krajine mnoho všeličoho sa zmenilo. Dnes už rodičia, akonáhle sa školský rok začína, ponáhľajú sa zapísať svoje detky do školy a jestli choroba, chudoba — alebo, žiaľbohu, keď nieta školy — nehatí dobrú snahu rodičov, tak si každý rodič zo srdca praje, aby sa jeho dieťa naučilo čítať, písať, rátať a aby si osvojilo aj iné, pre život potrebné znalosti.

Dnes už netreba, aby sme sa o potrebe školy rozpisovali. Vie to už dnes každý rodič, že svojmu dieťaťu nemôže zanechať drahšieho pokladu, ako keď ho posielal do školy, kde nielen že ho naučia pre život potrebným znalosťami, ale aj vychovávajú z neho statočného človeka. Lebo škola nielen že učí, lež aj vychováva. Len nech jej potom v tejto práci aj rodičia pomáhajú.

Najlepším vychovávacím prostriedkom je príklad. Ktoré dieťa na svojich rodičoch má dobrý príklad a vždy počuje len napomínanie ku dobrému, z takého dieťaťa nikdy nebude zlý človek. Každý rodič je zodpovedný za blaho svojho dieťaťa. Túto zodpovednosť nech má

pred očima každý rodič počnúc od toho času, keď mu Boh dieťa požehná, až dotiaľ, kým sa mladík alebo dievča nedostane na svoje vlastné krídla.

My dobre vieme, že bársjak je vojna veľká, predsa sa len raz skončí, život pôjde zas ďalej svojou cestou a neni možno tento ďalší vývoj ničím zdržovať, umenšovať, prekážať.

Jak nestojí v dobe vojny obchod a priemysel, nesmie stáť ani vzdelávanie detského smýšľania, ducha a srdca. To, čo naše deti videli v prvých, pohyblivých dobách dňov mobilisácie, čo videli a ešte vždy vidia, počuly a počujú, zažili a zažijú v kruhu rodinnom a v ich okruží, to úplne dostačí, aby sa terajšia svetová vojna nevymazateľne vryla do ich pamäti a duše, tedy neni treba, aby ešte i škola nejakou zvláštnou činnosťou tieto rozpomienky rozhojňovala. Škola nech i v tejto búrlivej dobe koná svoju tichú vzdelávateľnú, kultúrnu prácu.

Naša ľudová škola, v prvom rade, ako vždy, má vstúpať do útlych sídc detinských vrelé city opravdivého uhorského vlastenectva, skutočnú, opravdivú lásku, doproprajnosť oproti bližnému svojmu a rozsievať semeno lásky braterskej oproti všetkým obyvateľom Uhorska, bez ohľadu reči a náboženstva.

Škola musí učiť, že každý človek má právo na život, že každý poriadny vlast milujúci, jej blahonosným, záujmom verne slúžiaci občan zasluhuje úctu, lásku, priateľstvo a nie posmech, nenávisť a opovrzenie. Škola nech je školou naučania národnostnej a náboženskej znášanlivosti, uznanlivosti, tolerantnosti a nech neni hlásateľkou prevrátených, prepíatych, zdravému

rozumu, ľudskosti a láske oproti blížnemu priaciach sa zásad. V druhom rade škola nech vyučuje deti vedomostiam v živote veľmi potrebným, jako sú: správne vyjadrovanie myšlienok, čítanie, písanie a počty. To nech je kostrou, podstatou všetkého nášho školského vyučovania! Učme deti správne a hodne myslieť, myslené zas správne, bezchybne, pekne, lubozvučne vyslovovať.

Škola, vychovávajúc dietky, plní veľmi pekné povolanie. Lenže sa dnešná ľudová škola s vychovávaním a vyučovaním dietok už neuspokojí. Vďačne prijíma ona aj dospelých ľudí a v jej pre dietky zhotovených laviciach vďačne sedávajú už dnes, keď majú slobodný čas, aj dospelí občania dediny, aby sa od pána farára alebo učiteľa naučili volačo osožného. Za stánkom Božím teda nasleduje škola, kde obyvatelia našich obcí bývajú vedení ku peknému, dobremu a ku pravde.

Budúcnosť, napredovanie krajiny vložené je takmer do rúk tých päťatridsaťtisíc ľudí, ktorí teraz v septembri v našich školách prichytili sa ku konaniu svojho vznešeného povolania. Božské hojné požehnanie nech spočíva na ich usilovnej práci!

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

Odrazené talianske útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 2. septembra.

Položenie na talianskom bojišti ani včera sa nemenilo.

Na tyrolskom fronte tonalské ochranné diela, na planine Lavarone-Folgaria ale mimo ochranných diel aj naše oporné body na Monto Maronia a Monte Costo stoja pod palbou nepriateľského delostrelectva.

Na korutánskom pohraničnom vidieku proti Monte Peralba a proti sedlu Bladmer urobené slabšie talianske útoky sme odbili.

Na prímorskom fronte delostrelecké boje miernou silou trvajú ďalej. Technickú prácu nepriateľa na viac miestach zdarne sme pomýlili.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Porážka a cúvanie Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 3. septembra.

Na juhozápadnom bojišti vo všeobecnosti nastavšia tichosť aj včera trvala. Na tyrolskom pohraničnom vidieku pri Mandron Hütten, na najhornejšej časti Val di Genova a od Mori južne vyvinuly sa menšie bitky. *Všetky skončily sa s cúvaním nepriateľa.*

Okolo Flitscha a na jednotlivých iných bodoch prímorského frontu, delostrelectvo a metači mín stáli v boji. Večer naše čaty proti južnej časti tolmeinskeho predmostia *urobený prudký útok odrazily*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nezdary Talianov pri Tolmeine.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 4. septembra.

Od marných proti lavaronskej planine a tolmeinskemu predmostiu nameraných útokov, činnosť Talianov v nápadnej miere utíchla. Odhliadnuc od delostreleckých bojov, včera len pri južnej časti spomenutého predmostia bol vážnejší boj. Tento, ako riadne, *skončil sa s odbitím nepriateľa.* Ten samý osud stihol aj ten útok, ktorý Taliani dnes včasne ráno na odseku Dolomitov z Boden-Alpe urobili proti Innichriedelu.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zahnaté kompánie Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 5. septembra.

Včera Taliani na doberdovskej planine živšiu, lež úplne bezvýslednú činnosť vyvinuli. Keď už jednotlivé priestory kanónmi všelijakého kalibru prudko bombardovali, hneď predpoludním pokúsili sa o viac vytrhnutí od San Martina západne pozdĺž cesty. *Všetky tieto útoky sme odbili.* V zpäthnúcom sa nepriateľovi naše delostrelectvo urobilo veľké pustošenie. Pred večerom kanónová palba stala sa prudkejšou, potom opäť nasledovaly osihotené útoky pechoty, *ktoré sa všetky s veľkými ztratami Talianov zmarily.*

V južnom Tyrolsku dve kompánie nepriateľa, ktoré napadly našu posíciu v Marco, prinútili sme k úteku.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Taliani bombardujú sedlo Kreuzberg.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 6. septembra.

Taliani včera na prímorskom fronte a v Korutánsku vôbec nevvinuli činnosť; na území Kreuzbergs-appela, od Jnnichenu na juhozápad ale, po dlhšej prestávke začali prudký kanónový boj a tam na viac miestach pokúsia sa sblížiť sa ku našim posíciám. Ku boju pechoty posiaľ ešte nedošlo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Krvavý nezdar Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 7. septembra.

Z našej strany očakávané podujatie nepriateľa na okolí sedla Kreuzberg nevystalo.

Včera rano ku rozličným talianskym brigádám patriacich asi 5 bataillonov urobilo útok proti našim vrchným posíciám medzi Burgstallom a Pfannspitzom.

Tento útok sme všade krvavo odbili. Nepriateľ utratil prinajmenej 1000 chlapov.

Ináč na tyrolskom pohraničnom území, zvlášte na fronte Dolomitov a na odseku Lavarone-Folgaria boli obvyklé kanónové boje. Veľmi obľúbeným cieľom nepriateľského delostrelectva sú alpské spolkové útulne. Činnosti takéhoto druhu padla v obeť včera aj útulňa Mandron na území Adamello.

Na korutánskom a prímorskom fronte významnej udalosti sa nestalo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Veľké ztráty Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 8. septembra.

Na odseku sedla Kreuzberg po predvčerajšej porážke Talianov nastalo ticho.

Taliani utrpeli ťažšie ztráty, jako sa zpočiatku dalo uzatvárať. Totiž z príležitosti očistenia bojišťa naše čaty len na samom štíte Pfann, pred Cima Frugnoni a pred temenom Eisenreich spočítaly vyše 400 talianskych mŕtvých.

Na talianskom bojišti polohenie je úplne nezmenené. Na odseku Doberdo naše čaty dnes rano odrazily jedon proti vyčnievajúcej časti planiny Kurst urobený útok Talianov. Pri Vermeigliano k východu napred postúpil usilujúcu sa taliansku pechotu ručnými granátmi sme odohnali.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Odrazené talianske útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 9. septembra.

Všeobecná tichosť trvá.

Na odseku Schluderbach naše čaty odrazily pálbou slabšie nepriateľské oddelenia, keď tie skúmave napredovali proti našim posíciám popenajským.

Podobne odrazily dve talianske stotiny, ktoré na odseku Parelba napadly jedon náš oporný bod.

Viac nepriateľských patrol, ktoré chcely vyliezť na Monte-Ciadenis, sme sostrelili.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Kresfania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Vojna proti Rusom.**Pred úplným vyslobodením Haliče.**

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 3. septembra.

Vo východnej Haliči nepriateľ všade cúvol po čiaru Sereth. Naše vojská ho prenasledujú. Na ruskej hranici od Zalošče severne a od Brodov východne, ako aj na území od Dubna západne, vo volhyňskom trojhrane pevností, nepriateľ znova na celom fronte pustil sa do boja. *Naše čaty ho napádajú.* Aj pri našich, na okolí Jasioldy bojujúcich čatách bitka trvá. Rusov z jednotlivých na kraji močarísk ležiacich opevnení sme vyhnali.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Porážka prenasledovaných Rusov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 4. septembra.

Nepriateľ včera na celom, medzi Dnjestrom a južným krajom veľkých Pripjetských močarísk rozprestierajúcom sa fronte vyvinul prudký odpor a účinnosť svojej obrany opätovne protiútokami usiloval sa stupňovať. Pri dolnom toku Seretha a v blízkosti ústia rieky naše čaty za tvrdošijného boja zastaly na východnom brehu. Od nepriateľa tu, od Sinkowa severozápadne, na výšine Sloteria pevne vystavenú posíciu sme zaujali a dvoch dôstojníkov ako i 1400 mužov sme zajali.

Pred Tremblovou a Tarnopolom polohenie bolo pomerne tiché.

Armáda generála Böhm-Ermolliho od Zalošče severne a od Brodov východne *front nepriateľa na početných miestach prelomila. Tu sme zajali 6 ruských dôstojníkov, medzi nimi jedného plukovníka a 1200 mužov.*

Vo Volhynii naše čaty na území od Dubna západne a pri Olyke stoja v boji. Odpor Rusov ešte nezlomily. Pri našej, od Pruzian severovýchodne bojujúcej cisárskej a kráľovskej válečnej sile polohenie sa nezmenilo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Víťazný útok pri Tarnopole. — 7520 zajatcov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 5. septembra.

Rusi vo východnej Haliči a vo Wolhynii, proti nášmu napredovaniu vyvinujú prudký odpor.

Na bessarabskej hranici jedon útok Rusov pred našimi prekážkami *sa rozpadol, pričom rozprášili sme viac nepriateľských bataillonov.*

Od ústia Seretha východne nepriateľ pri obvyklom márnení množstiev svojich ľudí, vnikol do jednej našej streleckej zákopy, ale v zápase, v ktorom bojoval chlap proti chlapovi, sme ho odbili, medzičím početní jeho mŕtví a zajatci ostali v našich rukách.

Od Tarnopola západne rakúsko uhorské a nemecké čaty rozsiahle zašiancované posície nepriateľa útokom

zaujaly. V blízkosti Zalošče sme tiež zaujali jeden ruský oporný bod.

Od Brodov východne a vo Wolhynii náš útok pomaly získa priestor.

V trojhrane pevností bojujúce cis. a kráľ. válečné sily v bojoch posledných dní zajaly asi 30 ruských dôstojníkov a vyše 3000 mužov.

Na budzarovskom klástore, ktorý je na samom prostriedku ruského frontu pozdĺž Seretha, od niekoľko dní veje genfský križ rosiaca zástava. Vôbec sa nedá predpokladať, že by poľnú nemocnicu na samom prostriedku frontu zariadili. Ale v tomto páde mimo toho sa ustálilo, že Rusi kláštor v silný pevnostný oporný bod vystavili. Nikto sa teda nebude diviť tomu, keď by najbližšie ruské zprávy oznámily, že sme patričný kláštor, aj napriek genfskému križu, vzali pod paľbu. Nepriateľ tu zneužíva medzinárodné dohodnutia; toto na naše vedenie vojny nijako nemôže vplývať.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Napredovanie v močariskách.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 6. septembra.

Na hranici Bessarábie a od ústia Seretha východne Rusi včera sopakovali svoje prudké útoky. *Nepriateľ sa všade odbil, pri čom utrpel ťažké ztraty.*

Na fronte Seretha a na našich čiarach od Brodov východne a od Dubna západne, válečná činnosť, primerane ku silným bojom predošlých dní, trochu popustila. V okolí Tarnopola Rusom vzali sme jednu zašiancovanú obec.

Naše čaty, ktoré napredujú od Lucka na východ, od Olyky severne, za najťažších pomerov útočiac prešly cez močaristú, zaplavenú rovinu Putilowka,

Pozdĺž hornej Jasioldy bojujúca cis. a kráľovská válečná sila *nepriateľa vyhnala aj z jeho posledných zašiancovaných posícií od rieky na juh a na viac miestach prišla na východný breh rieky.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Novšie víťazstvo vo východnej Haliči.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 7. septembra.

Armáda jazdeckého generála Böhm-Ermolliho včera nepriateľa pri Podkamiene a Radziwilowe zbila. Armáda na celom, 40 kilometrov širokom fronte útočila na silne zašiancovaného nepriateľa a v prudkom boji, ktorý viedol ku zápasu z blízka, vzala mu kaštieľ Podkamiem, od Brodov juhovýchodne opevnenú výšinu Makutra, posície pri Radziwilowe a početné iné tvrdošijne bránené oporné body. Bitka na jednotlivých miestach trvala až do dnešných ranných hodín. Nepriateľ, ktorého sme všade odbili, miestami o zlom-krk utekal z bojišťa, naše čaty ho prenasledujú. Do včera večera *priviedli vyše 3000 zajatcov.*

Vo východnej Haliči armáda generála grófa Both-

mera musela odraziť silné nepriateľské vytrhnutia, kým oproti frontu generála baróna Pflanzera-Baltina, ruské útoky popustily. Na bessarábskej hranici nepriateľ cúvol do svojich hodne ďalekých posícií. Pri Nowosielnici jedna ruská batteria bombardovala taňu na rumunskom území.

Vo Wolhynii deň pominul pomerne pokojne. Pozdĺž Jasioldy naše čaty dosiahly novšie miestne úspechy.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vybitie Rusov z východnej Haliče.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 8. septembra.

Na území pevnosti Wolhynie polozenie sa včera nezmenilo. Niekoľko ruských protiútokov rozpadlo sa v našej palbe. Ďalej južne pri Podkamiene a Radziwilowe vydobité naše víťazstvo nepriateľa prinútilo ku cúvaniu na 90 kilometrov dlhom fronte za riekou Ikva. Naše čaty ho prenasledujú.

Pri Serethe bol rozhorčený boj. Nepriateľ zo svojich pri Tarnopole a Strusove na spôsob predmostia zariadených posícií prevažnou silou vytrhol. Pri Tarnopole napredujúcich Rusov protiútok nemeckých čiat odbil. Od Trembovly západne a juhozápadne boj ešte trvá.

V blízkosti ústia Seretha cisárske a kráľovské čaty pod velením generálov Benignyho a kniežata Schönburga útokom dobily posíciu nepriateľa od Suparky na severozápad. Zajaly 20 ruských dôstojníkov, 4400 hláv mužstva a ukoristily 7 strojových pušiek.

Pri rakúsko-uhorských čatách, ktoré bojujú pri Jasiolde, nič nového.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Pevnosť Dubno dobitá!

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 9. septembra.

Vo Wolhynii náš útok napreduje. Včera ruský front od Olyky severne sme prelomili.

Druhú pevnosť volhyňského pevnostného trojhranu *Dubno sme dobili.* Včera popoludni rakúska landwehrová jazda vtiahla do mesta. Záverečné opevnenia od rieky na hor sú v našej moci.

Armáda generála Böhm-Ermolliho postúpila po hornú Ikvu a za Novo-Alexiniee. Na území od Trembovly na západ ruské čaty, ktoré cez Sereth postúpily, takmer všade sme znova odbili. V zápase vedenom proti nepriateľovi, ktorý je tu v presile, nemecké gardové bataillony pod velením plukovníka von Leu-va zvlášte výsledne sa zamiešaly do boja.

Pri dolnom toku Seretha a pri Dnjestri panovala pomerne tichosť. Vo víťaznej včera oznámenej bitke, ktorá sa viedla o posície pri Novosielke-Kostiukovej, v boji pechoty pod velením podmaršalla Brudermanna stojaca jazda mala vynikajúci podiel.

Jednotlivé časte rakúsko uhorských vojsk na okolí Jasioldy zaujaly okolie Michalina od Rozany na juh.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach ruského východného a juhovýchodného bojišťa hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Z východného bojišťa.

3. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Naša jazda včera útokom dobila od Friedrichsstadtu severozápadne ležiace lennewadenské opevnené predmostie, ktoré ruská pechota držala obsadené. Naša jazda medzitým zajala troch dôstojníkov a 350 mužov a ukoristila 5 strojových pušiek.

Na fronte ťahajúcim sa od Vilny na severozápad a na západ Rusi sa pokúsili pristaviť naše napredovanie. Ich vytrhnutie pri neobyčajne ťažkých ztratách nepriateľových sa zmarilo.

Od Mesiec na juhovýchod nepriateľa sme odbili.

Medzi augustovským kanálom a Svičločom prišli sme k Njemenu.

Pri Grodne našim útočiacim čatám rýchlou činnosťou podarilo sa prejsť cez Njemen a po boji svedením o jednotlivé domy zaujať mesto. Tu zajaly 400 Rusov.

Armáda generála Galwitza na hradskej medzi Aleksiciami (od Odelska juhovýchodne) — Svičločom zlomila odpor zadných vojov nepriateľových.

Armády včera dovedna zajaly vyše 3000 Rusov a ukoristily 1 kanón a 18 strojových pušiek.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Náš od Pružian na sever prenasledujúci vojenský stĺp bojuje o priechod cez močaristé prielazy.

Armáda maršalla Mackensena: Počas prenasledovania zaujali sme Jasioldu, pri Sielci a Bereza-Kartuske a okolie Antopolu (na 30 kilometrov východne od Kebrina).

4. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Friedrichsstadtské predmostie včera útokom sme zaujali; 37 dôstojníkov, 3322 mužov sme zajali a 5 strojových pušiek sme ukoristili. Na dvoch brehoch Vilie nepriateľ zopakoval svoj bezvýsledný útok. Mimo veľmi značného počtu mŕtvých a ranených, 800 zajatcov nechal nám v rukách.

V Grodne a okolo Grodna bol ešte boj, ale behom noci Rusi, keďže sme ich všade zbili, cúvli východným smerom. Pevnosť so všetkými svojimi opevneniami je v našej moci. Cúvajúceho nepriateľa prenasledujeme. Šesť ťažkých kanónov a 2700 zajatcov nám ostalo v rukách.

Nepriateľ aj od Grodna južne vyprázdnil svoje pozície pozdĺž Njemenu. Medzi ústím Svičloču a od bialovieskeho pralesu severovýchodne rozprestierajúcim sa

vidiekom armáda generála Galwitza útočí. Dosiaľ sme zajali 800 Rusov.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Boj o močaristé prielazy od Pružian severne a severovýchodne ešte trvá.

Armády maršalla Mackensena: Nepriateľ pri Bereza-Kartuske v jednej pozícii predmostia sa ešte drží. Ďalej južne na okolí Drohičinu (na 60 kilometrov od Pinska na západ) nepriateľa sme spät zahnali.

5. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Medzi Friedrichsstadtom a Merecom ležiacim pri Njemeni polozenie je nezmenené.

Od Grodna východne nepriateľ cúvol za odsek Kotra, od Jeziory na juh. Počet v boji o Grodno zajatých Rusov vzrástol na vyše 3600 hláv.

Čaty armády generála Galwitza pri Necibove a od toho južne (od Wolkowyska juhozápadne) opäť odbily nepriateľa. Tu zajaly 520 Rusov.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Nemecké čaty z močaristých prielazov nachodiacich sa pri Nowom Dwore a od tohto juhovýchodne (od Pružian severne) po boji dostaly sa von, ďalej na sever tiež postúpily napred, zajaly vyše 400 Rusov a ukoristily 3 strojové pušky.

Armády maršalla Mackensena: Nepriateľ pod tlakom nášho útoku vyprázdnil predmostie Bereza-Kartuska. Na okolí Drohičynu a od tohto na juh nepriateľ včera opäť vyvinul odpor. Aj ďalej ho napádame.

6. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Východného mora po okolie od Grodna na východ polozenie je nezmenené. Právě krídlo pri Lunne blízka sa ku Njemenu a od Wolkovyšku severne ku odseku Ros.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Armády počas bojov s nepriateľskými zadnými vojami napredujú a už prekročily od Wolkovyško na juh odsek Sos. Cez prielazy močarisk pri Smolanici od Pružian na severovýchod sme tiež prešli.

Armády maršalla Mackensena: Útočenie aj ďalej napreduje.

7. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Včera ku Daudsevasu napredujúca jazda zajala 790 Rusov a ukoristila 5 strojových pušiek.

Od Grodna východne a juhovýchodne nepriateľ na priestore od Skidelu západne po Wolkowyšk postavil sa voči našim čatám. Naše čaty počas tvrdošijného boja napredujú cez odseky Pyry a Kotry. Medzi Njemnom a Wolkowyškom armáda generála Galwitza na jednotlivých miestach nočným napadnutím vzala do svojej moci východný breh odseku Ros, z ktorej príležitosti zajala vyše 4000 Rusov.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Nepriateľ aj od Wolkowyska juhovýchodne po lesnaté územie od Rozany južne (od Slonninu na 40 kilometrov juhozápadne) znova sa púšťa do boja. Útok armád napreduje.

Armády maršalla Mackensena: Nepriateľa vybili sme z jeho pozícií pri Chomsku a Drohyčine.

8. septembra. **Armáda maršalla Hindenburga:** Na okolí Daudsevasu naše oddelenia pokračujú v napredovaní.

Čaty generála Eichhorna po boji pri Troki-Nove (od Vilny juhozápadne) zaujaly niekoľko užín medzi jazerami.

Medzi Jesiory a Wolkowyskom náš útok postúpil napred. Wolkowysk a od neho východne vypínajúce sa výšiny sme dobyli. Zajali sme 2800 Rusov a ukoristili sme 4 strojové pušky.

Armáda maršalla bavorského kniežata Leopolda: Na okolí Izabelina (od Wolkowyska juhovýchodne) nepriateľa sme odbili. Ďalej na juh armády napredujú ku odseku Zelvianka Bezanka. Od Pružian severovýchodne rakúsko-uhorské čaty cez močaristé územie tiahnu ku severu. Zajali sme 1000 Rusov.

Z juhovýchodného bojišťa.

6. sept. Armáda gen. grófa Bothmera na západnom brehu Seretha rad nepriateľských posícií útokom zaujala.

7. septembra. Boj o odsek Seretha trvá ďalej.

8. septembra. Pri Tarnopole útoky Rusov sme odbili. Ďalej na juh, od Ostrowa západne vytrhnutie nepriateľa protiútok nemeckých čiat zastavil. Dnešná zpráva Rusov, ktorá znie o porážke dvoch nemeckých divízií, o zajatí 150 našich vojakov, o ukoristení 30 nemeckých kanónov a mnoho strojových pušiek, *je puhá vymyslenina*. Ani jeden jediný nemecký vojak necúvol ani na krok, ani jeden jediný nemecký kanón, ani jedna strojová puška sa nedostala nepriateľovi do rúk. V skutočnosti spomenutý protiútok nemeckých plukov napredujúceho nepriateľa zahral razpät. *Jeden z týchto plukov zajal 250 Rusov.*

Ari Burnu, turecká pevnosť polostrova Gallipoli.

Armáda maršalla Mackensena: Pozdĺž Jasioldy a od Drohyčina východne boj ešte trvá.

9. septembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Východného mora po územe od Olity na východ významnej zmeny sa nestalo. Medzi Jesiory a Njemenom nepriateľ húževnate odporuje. Naše čaty sa blížia ku Skidelu. Od Njemena severne nepriateľ porážke vyhnul tým, že sa utiahol za Zelvjanku, ktorej západný breh už len jeho zadné voje držia. Armády zajaly 3550 Rusov a ukoristily 10 strojových pušiek.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Aj tu sme za bojov svedených s nepriateľskými zadnými vojami na najviac miestach prišli ku Zelvjanke. Od Rozany na juh vynútili sme priechod cez Rozanku. Rakúsko-uhorské čaty napredujú cez horu rozprestierajúcu sa od Sielec na severovýchod.

Armády maršalla Mackensena: Pri Chomsku prišli sme na severný breh Jasioldy. Naším napredovaním na sever nepriateľa prinútili sme opustiť posíciu pri Bereza-Kartuške. Medzi jazerom Sporovskie a kanálom Dnjeper—Bug získali sme ďalší priestor.

9. septembra. Nepriateľa, ktorý od Ostrowa južne cez Sereth postúpil, odohnali sme na jeho severné krídlo.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostiach bojišťa proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

3. septembra. Pri Souchez odbili sme jedon francúzsky útok s ručnými granátmi. Vo Flandrii a v Champagne previedli sme zdarné rozhodenia.

4. septembra. Na bojišti proti Francúzom a Angličanom niet žiadnej zmeny.

5. septembra. Na bojišti proti Francúzom a Angličanom významnej udalosti sa nestalo.

6. septembra. Na bojišti proti Francúzom a Angličanom významnej udalosti sa nestalo. Na hradskej Menin-Ypern sostrelili sme jedon nepriateľský biplan.

7. septembra. Od Dixmuidena severne z príležitosti

zdraného mívového útoku, uroberého proti jednej nepriateľskej zákope, niekoľko Belgičanov sme zajali a jednu strojovú pušku sme ukoristili.

Od Souchez severne odbili sme jedon slabý útok nepriateľa urobený ručnými granátmi. Jedno vytrhnutie Francúzov pri Sondernachu vo Vogézoch sa zmarilo.

Čulejší delostrelecký boj sa vyvinul v Champagne, taktiež i medzi riekami Maas a Mosel.

Z príležitosti proti Lichterwelde (od Roulers severne v západnej Flandrii) urobeného útoku nepriateľských letúňov sedem belgických občanov zomrelo, dvaja boli ťažko ranení.

Nemeckí váleční letúni nad Cappelom (od St. Avold

statne podporovalo, na fronte v šírke vyše dvoch kilometrov a v hĺbke 300—500 metrov zaujala nepriateľské posície a viac oporných bodov, medzi týmito zo strany Francúzov mnoho spomínané pevnostné dielo Marie Therese. Zajali sme 30 dôstojníkov a 1999 mužov, ukoristili sme 48 strojových pušiek, 54 prístrojov na hádzanie mín a 1 revolverový kanón.

V noci z predvčerajška na včera v Londýne na dokky, prístáv a na jeho okolie hojne sme hádzali výbušné a zapalujúce bomby. Účinok bol veľmi uspokojivý. Naše vzducholode napriek tomu, že prudko strieľali na ne, neurazené sa vrátili.

Roje nemeckých lietadiel s veľkým výsledkom napadly Nancy

Rusmi podpálená dedina.

juhovýchodne) zostrelili jedon nepriateľský lietací stroj. V ňom sediaci zomreli.

8. septembra. Včera rano pred Middelkerke zjavilo sa viac nepriateľských lodí a predpoludním Westende, popoludní však Ostende bombardovali. Lode pred ohňom našich pobrežných batterií sa utiahly; vojenskú škodu nezapríčinily; v Ostende dvoch belgických obyvateľov zabili, jedného poranili.

Ináč na fronte celý deň minul sa bez zvláštnej udalosti. V Champagne od Le Mesnilu na sever jeden nemecký válečný letúň zostrelil jeden ozbrojený francúzsky lietací stroj, ktorý horiac spadol na zem. V ňom sediaci zomreli.

Proti breisgauskému Freiburgu urobený nepriateľský útok ostal bezvýsledný.

9. septembra. Porážka Francúzov v Argonnách.

V Argonnách včera od Vienne le Chateau na severovýchod naše württembergské pluky útočivo tiahly napred. Naša útočiaca pechota, ktorú delostrelectvo

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

4. septembra. Na dardanellskom fronte 2. septembra v odseku Anaforty a Ari Burnu bola obapolná slabá palba delostrelectva a pechoty. Naše delostrelectvo na pravom krídle rozprášilo jedon nepriateľský bataillon, ktorý sa práve chystal ku cvičbe. V noci na 2. septembra naše objavujúce oddelenia vnikly do nepriateľských streleckých zákop a ukoristily veľké množstvo pušiek a válečného materiálu.

Pri Sed il Bahre obsadili sme jednu 90 metrov dlhú streleckú zákopu, ktorú nepriateľ práve vtedy bol vykopal oproti nášmu centrumu.

Na ľavom krídle na okolí Kerevišdere dva nepriateľské kanóny sme umlčali.

5. septembra. Na odseku Anaforty naše delostrelectvo rozbúrало jednu nepriateľskú strojovú pušku od Azmagdere južne. Naše objavujúce stĺpy na rozličných miestach prekvapily nepriateľské zákopy a veľké množstvo technického a telefonového vstrojenia ukoristily.

Na odseku Ari Burnu významnej udalosti sa nestalo.

Na odseku Sed il Bahru nepriateľ 2. septembra zo sucha a z mora za dve hodiny bez výsledku bombardoval Aldši-Tepe a jeho okolie. Na ľavom krídle naša palba v pozícii nepriateľa na hádzanie mín spôsobila výbuch. Jedna mína, ktorú sme rozhodili,

nepriateľské delostrelectvo bez každého výsledku bombardovalo brehy Aldši Tepe. Dňa 4. t. m. naše anatólske batterie účinnive bombardovali nepriateľské koráby v blízkosti pohoria Alles-Burnu. Taktiež účinnive bombardovali nepriateľské batterie a tábor pri Sed il Bare. Nepriateľské batterie chcely odpovedať, ale sme ich umlčali. Nepriateľa prinútili sme aj k tomu, aby miesto svojho tábora opustil a aby sa na druhom mieste rozložil táborom. Večer naše batterie nepriateľské torpedové lode, ktoré sa usilovali sblížiť sa ku vchodu morskej užiny, prinútily utiahnuť sa. Jednu nepriateľskú parolod, ktorá následkom palby nášho delostre-

Poľný strážnik kukurice.

spustošila nepriateľskú drôtovú ohradu, ktorá slúžila za ochranu proti bombám.

Na ostatných frontoch významnej udalosti sa nestalo.

6. septembra. Dňa 4. t. m. v Dardanellách potopili sme jednu anglickú podmorskú loď a 3 dôstojníkov a 25 obecných matrózov sme zajali.

V odseku Anaforty naše výskumné oddelenia v noci urobili zdarný prekvapujúci útok proti nepriateľovi, z ktorej príležitosti zase mali veľkú korisť. Dňa 4. t. m. naše delostrelectvo zapríčinilo oheň na jednej nepriateľskej dopravnej parolodi, ktorá kotvila pri brehoch Bujuk-Kemikli. V odseku Ari-Burnu delostrelecký boj a hádzanie bomb trvalo ďalej. V Odseku Sed il Baru

lectva zaostala, po nastatí tmy odvliekli na otvorené more.

Na ostatných frontoch niet zmeny.

7. septembra, Na dardanellskom fronte významnej udalosti sa nestalo. Nepriateľ občas bezvýsledne bombarduje svojim delostrelectvom na mori a na suchu naše anafortské a sed-il-bahrské posície. Naše delostrelectvo v streleckých zákopách a delostreleckých posíciach nepriateľa pri Anaforte spôsobilo oheň.

Na ostatných frontoch niet zmeny.

8. septembra. Na odseku Anaforty naše delostrelectvo 6. septembra na brehu Kemiklik-Limanu jednu silnú nepriateľskú skupinu rozprášilo a zapríčinilo jej ťažké ztraty.

Na odseku Ari Burnu niet významnej udalosti.
Na odseku Sed il Bahru pokračuje sa v bezúčinn-
vej palbe nepriateľského delostrelectva. Náš objavujúci
stúp ukoristil 30 kistieň nepriateľskej munície.
Naše anatolské batterie 5. septembra strieľaly na

Taliansky válečný plán proti Turecku.

Hága, 7. septembra. Dľa zprávy londýnskeho časopisu «Daily News» anglická a francúzska vláda pravdepodobne budúci týždeň pošle vojenských delegátov na

V tyrolských vrchoch. Naši vojaci na talianskom bojišti.

delostrelectvo, tábor, vozy, robotnicke osady nepriateľa pri Sed il Bahre. Nepriateľ prudko odpovedal na palbu. Dň 6. septembra naše anatolské batterie dosiahly značný výsledok, natoľko účinnive strieľaly na posície nepriateľskej pechoty.

Na ostatných frontoch významnej udalosti nieto.

Kresťania katolíci, kupujte len u kresťanov!

taliansky hlavný válečný stán, kde kráľ, Cadorna a Salandra pracujú na válečnom pláne proti Turecku.

9. septembra. Na odseku Anaforty v noci zo 6. na 7. septembra naše ku Mestantepe-Azmaku posledné objavujúce stĺpy vnikly do nepriateľských streleckých zákop a ukoristily dve strojové pušky s vystrojením, ďalej 15 kistieň munície a 20 pušiek. Strojové pušky teraz proti nepriateľovi upotrebuje. Našou palbou spustošili sme jedno

muníciou naložený anglický nemocničný vlak, na ktorom sa následkom toho stal výbuch.

Na odseku Ari Burnu žiadnej významnej udalosti. Na odseku Sed il Bahru nepriateľské torpedové korvetty na základe pozorovaní jednej zakotvenej vzducholode za niekoľko minút strieľaly na naše posície na pravom a ľavom krídle, ale žiadnu spomenutia hodnú škodu nezapríčinili.

Naše batterie pri morskej užine 7. septembra umlčaly nepriateľské batterie, ktoré strieľaly na naše posície na ľavom krídle. Tieto isté batterie pri Mortulimane rozprášili nepriateľské čaty.

Na ostatných frontoch niet žiadnej významnej udalosti.

Na anglickom parníku «Sawsland zahynulo 1700 vojakov.

Sofia, 10 septembra. Na anglickej vojsko voziacej lodi «Sawsland», ktorú pred dardanellami 4. septembra jedna nemecká podmorská loď potopila, bolo 2800 anglických vojakov, z ktorých sa 1700 utopilo v mori.

Vojna na mori.

Potopený anglický parník.

Londýn, 5. septembra. Anglickú 2470 tónovú parolod «Churston» potopili. Matrózov zachránili.

Potorpedovaná anglická osobná parolod.

Londýn, 5. septembra. Z Queenstowna oznamujú Reuterovej agentii: 10.920 tónovú parolod «Hesperian», prislúchajúcu lodnej spoločnosti Allan Line, na ktorej bolo 600—700 cestovateľov, včera večer na ceste na okolí Fastnetu potorpedovali. Parolod neutonula. Cestovatelia bez odevu (?) prišli do Queenstowna.

Londýn, 6. septembra. (Reuter.) Parolod «Hesperian» dnes rano o 6. hodine 47 minútach utonula.

(Poznámka berlinskej Wolffovej agentie: Dobré bude vyčkať obširnú zprávu a tejto dáta ohľadom toho, či parolod «Hesperian» ozaj potorpedovali a jestli áno, za jakých okolností?)

Ešte jedna potopená anglická parolod.

Londýn, 6. septembra. (Reuter.) Anglickú parolod «Cymbeline» potopili. 34 matrózov zachránili. 6 ľudí zomrelo, 6 bolo ranené.

Potopená norvégska a dánska loď.

Londýn, 7. sept. Spoločnosť «Lloyds» oznamuje, že norvégsku trojsťažňovú loď «Glim» potopili. Mužstvo lode šťastne vysadlo na breh.

Dánsku parolod «Fros» potopili. Kapitán a 18 matrózov sa zachránili.

Potopený francúzsky parník.

Bordeaux, 8. septembra. (Havas.) Spoločnosti «Transatlantique» prislúchajúca nákladná loď «Bor-

deaux» na 12 kilometrov od predhoria Coubre utonula. Mužstvo zachránili.

Potopený norvégsky koráb.

Londýn, 8. septembra. (Reuter.) Spoločnosť «Lloyd» oznamuje, že norvégsky koráb «Shoresand» potopili. Mužstvo zachránili.

Novší povetný útok proti anglickým východným brehom.

Londýn, 8. septembra. (Reuter.) Tlačová kancelária oznamuje, že predošlú noc nepriateľské lietadlá zjavily sa nad východnými grófstvami. Letúni zapríčinili oheň a jednotlivých ľudí zabilo alebo ranilo.

Potopený anglický dopravný parník.

Hlavný válečný stán turecký sdeľuje: Anglickú dopravnú parolod «Sawsland» na Egejskom mori Nemecká podmorská loď torpedom potopila. Veľká čiastka vojska, ktoré bolo na lodi, zahynulo v mori.

Potopená nepriateľská podmorská loď.

Hlavný válečný stán turecký sdeľuje: Naša pobrežná strážna loď «Nahrsefid» v Mramorovom mori od Armudil juhozápadne výstrelom z kanóna potopila jednu nepriateľskú podmorskú loď. Matrózov nebolo možno zachrániť.

Potopené anglické parníky.

Londýn, 9. septembra. Liverpoolskej plavebnej čiare «Harrison» prislúchajúcu parolod «Dictator» potopili. 42 matrózov sa zachránili.

La Rochelle, 9. septembra. (Havas.) Jedna nemecká podmorská loď minulej noci liverpoolskú parolod «Gorony» potopila výstrelom z kanóna. Mužstvo zachránili.

Potorpedovaný francúzsky parník.

Bordeaux, 9. septembra. Plavebnej spoločnosti «Compagnie Générale Transatlantique» prislúchajúcu parolod «Guatemala», ktorá plávala z Lazaire do Filadelfie, vo výške Belle Isle potorpedovali. Mužstvo zachránili. Parolod «Guatemala» bola 118 metrov dlhá a 16 metrov široká, r. 1907. ju pustili na vodu.

Potopená ruská parolod.

Londýn, 9. septembra. (Reuter.) Ruskú parolod «Rhea» potopili. Matrózov vyložili na breh.

Položenie na Balkáne.

Dôležité porady v Sofii.

Viedeň, 11. septembra. Dľa sofijskej zprávy v kráľovskej palote v poslednom čase takmer každodenne vydržované početné porady súvisia s dôležitými udalosťami. Kráľ Ferdinand neprestajne u seba drží ministrov, zvlášte ministerpredsedu Radoslavova. U ministerpredsedu zas následník trónu Boris s generálom Savovom v tieto dni prišiel do pracovne minister-

predsedu, kde po dlhšom rozhovore s Radoslavom prijal vyslanca Daskalova, predsedu sobranja, ktorý bol kráľovi podal obširnú zprávu o svojej ceste v Haliči a zkušenosťach pri rakúsko-uhorských vojskách.

Národné ideály bulharskej armády.

Sofia, 11. septembra. Časopis vlády «Echo de Bulgarie» priniesol úvodný článok o bulharskej armáde. Článok v podstate znie nasledovne:

— Keď bulharská vláda bude prinútená appellovať ku zbraniam, aby ideály národa uskutočnila, bulharská armáda jej iste bude veľkolepým prostriedkom. Válečné činy tejto armády v Trácii a Macedonii, jako i pri Slivnici a pri priesmyku Šipka sú nám ešte v živej pamäti. Časopis vlády ustáľuje že bulharská armáda, ktorá ďaleko stojí od každej politiky, je dnes dokonalejšia, než bárskeď predtým a horí túžbou, aby mohla bojovať za svoju vlasť a za svojho kráľa. V Sofii vydržované shromaždenie rezervných poddôstojníkov, demonstrácie a oduševnené prejavy pri tejto príležitosti za kráľa a za princov, jako i deklarácia do kráľovskej paloty poslanej deputácie, že vojsko ochotne bude konať svoju povinnosť za uskutočnenie národných ideálov, rovnako sú dôkazmi toho ducha, ktorý je preniknutý vernosťou ku kráľovi.

Časopis «Narodni Prava» tiež píše podobný článok a spomína že prenasledovanie bulharských živlov v Macedonii došlo svojho vrchola. Bulharsko sa na toto nemôže nečinne dívať

Cár Mikuláš prevzal hlavné vodcovstvo ruskej zbranej moci.

Petrohrad, 8. septembra. Cár Mikuláš na armádu upravil 5. t. m. datovaný denný rozkaz, ktorý znie nasledovne:

«Dnes som prevzal hlavné veliteľstvo nad celou na mori a na suchu operujúcou zbrannou silou. V pevnej viere v milosť Božiu a v nepoklätiteľnej nádeji v konečné víťazstvo do konca budeme konať svoje sväte povinnosti ku obrane vlasti a neprinesieme hanbu na Rusko. Dané na hlavnom válečnom stáne. Mikuláš.»

Paríž, 7. septembra. (Havas.) Cár Mikuláš predsedovi Poincaré-ovi včera poslal nasledovný telegramm:

«Keď si stávam na čelo mojich hrdinských armád, je duševnou potrebu pre mňa, aby som vám vyslovil svoje najúprimnejšie túžby, ktoré ohľadom veľkosti Francúzska a víťazstva jeho slávnych armád prechovávam.»

Predseda Poincaré nasledovným telegrammom odpovedal:

«Viem, že vaše veličenstvo, keď osobne prevezmete hlavné veliteľstvo vašej hrdinskej armády, vo vojne spojeneckým národom nanútenej (!) až po konečné víťazstvo energicky chce pokračovať. V mene Francúzska tie najúprimnejšie blahoprania posielam vášmu veličenstvu.»

Rozlúčka veľkokniežata Nikolaja Nikolajeviča.

Petrohrad, 8. septembra. Hlavný veliteľ armády veľkoknieža Nikolaj Nikolajevič vydal nasledovný denný rozkaz:

«Hrdinská armáda a flotta! Najvyšší pán zbranej sily, jeho veličenstvo cár dnes sám prevzal hlavné veliteľstvo. Klaniam sa pred vašou od vyše roka preukazovanou hrdinskosťou a vyslovujem vám svoje najsrdečnejšie vrelé, úprimné uznanie. Pevne verím, že teraz, keď vás povedie sám cár, ktorému ste prisahali, nikdy neslýchané hrdinské skutky budete prevádzať. Ufám, že Boh od dneska svoju všemohúcu, víťazstvo prinášajúcu podporu popraje svojim vyvoleným. Mikuláš, hlavný adjutant.»

Cár veľkoknieža Nikolaja Nikolajeviča vymenoval za vicekráľa Kaukazu a za hlavného veliteľa kaukazkej ruskej armády.

Pád veľkokniežata Nikolaja Nikolajeviča.

Berlin, 10. septembra. «Berliner Tageblatt» zaoberajúc sa s pádom hlavného veliteľa ruskej zbranej moci veľkokniežata Nikolaja Nikolajeviča píše, že vymenovanie veľkokniežata za vicekráľa Kaukazu nikoho nezmyšľi ohľadom opravdového významu zmeny. Veľkoknieža odstránili, lebo on je zodpovedný za katastrofálne porážky Rusov v Haliči a v Poľsku a ponevác po týchto zroňujúcich katastrofách jeho vplyv sa zlomil.

«Vossische Zeitung» píše: Zmena, ktorá nastala v ruskom hlavnom veliteľstve, sotva čo zmení na priebehu boja. Každá snaha, aby sa spojenci z vojenského ohľadu dohodli, sa zmari, lebo každý z nich sleduje iné politické ciele. Tomuto neodpomôže ani zmena v hlavnom veliteľstve.

«Berliner Lokalenzeiger» píše: Zmena v hlavnom veliteľstve krem veľkého vojenského významu má aj politický význam. Prepustením veľkokniežata Nikolaja Nikolajeviča ruská vládna strana ztratí svoju najsilnejšiu oporu.

Celú ruskú armádu znova gruppirujú.

Kopenhága, 10. septembra. Petrohradský časopis «Rječ» oznamuje, že celú ruskú zbrannú silu pod hlavným velením cára cieľom vyvinutia väčšej sily znova gruppirujú.

Pohrab kardinála Klaudiusa Vaszaryho.

Telesné pozostatky kardinála Klaudiusa Vaszaryho, bývalého knieža-primasa uhorského, v utorok, 7. septembra, predpoludním posvätili v prítomnosti členov jeho rodiny, mnohých deputácií uhorských rádov a katolíckych spolkov, nadžupanov okolitých stolíc, hostí Balatonských kúpeľov a okolitého ľudu. Ku rakvi zosnulého arcipastiera od viac dní putovaly tisíce ľudu z ďalekých vidiekov a ľud s hlbokým dojatím hľadel na v rakve odpočívajúceho mrtvého.

V pondelok večer opát Cyprian Halbik v prítomnosti príbuzných, biskupa Medarda Kohla a opáta Norberta Francicsa posvätil mrtvolu, načo sklennú rakev zaliali olovom, v utorok rano dali ju do kovovej rakvi a previezli do balatonfüredského kostola. Katafalk bol prikrytý vencami, medzi inými vencami snemovne vyslancov, príbuzných, stolíc peštianskej, rábskej a ostrihomskej, obce Balatonfüredu, kúpeľných hostí, Ignáca Darányiho, bývalých úradníkov primasského panstva atď. Smutočné obecenstvo nespratlo sa do malého kostola balatonfüredského, preto si väčšina obecenstva zastala na námestí pred kostolom. Tam stáli aj žiaci miestnych škôl so svojimi učiteľmi.

Rano o 9. hodine zazvneli zvony balatonfüredskej malej kaplny, na znak toho, že sa rekviem za dušné spasenie Klaudia Vaszaryho už započalo. Smutočnú sv. omšu slúžil pannohalmský hlavný opát Tibor Hajdu za asistencie profesorov rádu benediktínov a na chóre spieval z okolitých učiteľov utvorený spevokol. Po skončení smutočných služieb Božích hlavný opát Hajdu prikrčil k rakvi, ktorá bola ozdobená arcipastierskymi odznakmi zosnulého: kardinálskym klobúkom, biskupskou čiapkou, pastierskou palicou, omšovým rúchom, omšovou knihou a so zlatým kalichom, jako i címerom bývalého knieža-primasa — posvätil mrtvolu a udelil absolúciu.

Po obradoch rakev zdvihli na skvostný pohrabný koč a smutočný pochod pohl sa na balatonfüredské železničné nádražie, kde deputácia mesta Keszthely prevzala telesné pozostatky arcipastiera, aby ich zaviezla do jeho rodiska a aby ho tam uložila na večný odpočinok ku jeho vrele milovaným rodičom, ako si to zosnulý kardinál žiadal.

Vlak, ktorý viedol telesné pozostatky Klaudia Vaszaryho, večer po 8. hodine došiel do Keszthelyu. Na stanici bol veľký zástup ľudu. Rakev zaviezli do farského chrámu, kde ju hneď v tú noc dali na katafalk. Tu vrchnák mohutného sarkofagu znova otvorili, aby aj Keszthelyčania ešte raz mohli vidieť dobrotivú, tichú tvár svojho v rakve ticho odpočívajúceho rodáka. Mesto Keszthely ku katafalku cez noc postavilo čestnú stráž.

Vo štvrtok 9. septembra predpoludním kardinála Klaudia Vaszaryho uložili na večný odpočinok v jeho rodisku Keszthelyi. Na poslednej ceste odprevadil ho zastupiteľ jeho veličenstva kráľa nádvorník knieža Mikuláš Pálffy, zastupiteľ vlády minister osvety Béla Jankovich a početné vynikajúce osobnosti katolíckej cirkvi.

Rano pred 9. hodinou za hlaholu zvonov prišiel do kostola veszprémsky biskup kardinál barón Hornig a o 9. hodine zastupiteľ jeho veličenstva knieža Pálffy. Pri vchode do chrámu kardinál Hornig privítal kráľovho zastupiteľa a zaviedol ho ku trónu, ktorý bol postavený na ľavom boku svätiny.

Po skončení rekviemu kardinál Hornig obliekol si čierny plášť a so svojimi asistentmi klakol si pred katafalk v lodi kostola. Nasledovalo slávnostné Libera,

po ktorom piati biskupi zosnulému kardinálovi udelili na pohrabe arcipastierov obvyklú a cirkvou predpísanú absolúciu, načo kardinál Hornig vyzliekol si čierne cirkevné rúcho a pred kosto'om začal sa utvárať pohrabný pochod.

Popredku niesli pohrabný kríž a zástavu, za ktorými kráčali žiačky miestnych kláštorov v bielych šatách s horiacimi lampami. Potom nasledoval koč s vencami, zastupitelia mesta a kňazi, cirkevní hodnostári, asistenti a pohrab odbavujúci nagyváradský biskup gróf Mikuláš Széchényi, za ktorým dvaja žiaci VIII. vyššieho gymnásia niesli baršúnové vankúšky, na jednom z ktorých bol kardinálsky klobúk a na druhom záslužné rády zosnulého. Potom nasledoval koč s rakvou, ktorá bola celkom prikrytá vencami. Vedľa koča kráčali dôstojníci s címerovým štítom zosnulého a mníšky miestneho kláštora, za kočom šiel zastupiteľ kráľa, za ním zastupiteľ vlády, svetskí hodnostári, príbuzní zosnulého, zastupitelia rozličných ústavov a obrovský zástup obecenstva.

V cintoríne pred Vaszaryho kaplnou rakev složili z koča, biskup gróf Széchényi odbavil pohrabné obrady, prítomní klačiac modlili sa za dušné spasenie zosnulého kardinála, načo rakev uložili do otvoreného sarkofagu kaplny, sarkofag prikrýli vrchnákom, nepriedušne zavreli a na sarkofag položil klobúk zosnulého kardinála

V piatok 10. septembra rano o 9. hodine za dušné spasenie bývalého knieža-primasa v ostrihomskej bazilike bolo slávnostné Requiem, ktoré osobne odbavoval jeho eminencia kardinál knieža primas dr. Ján Csernoch.

V budínskom korunovačnom chráme, za dušné spasenie nekďajšieho knieža-primasa smutočné služby Božie odbavoval titulárny biskup dr. Anton Nemes. Dr. August Fischer Colbrie v biskupskom stolnom chráme košickom slúžil smutočnú sv. omšu za dušné spasenie nekďajšieho knieža-primasa. V Prešporke v kostole Sv. Trojice vo štvrtok predpoludním za dušné spasenie zosnulého kardinála bola tiež smutočná sv. omša.

Práce okolo gazdovstva v októbri.

Okolo domu a dvora. Skončí sa mlatba. Vypočítajme si, že koľko krmu budeme potrebovať cez zimu. Seno na zimu poviazme do porcií, aby sme vedeli koľko sa kedy minie z neho. Stavania dajme čistiť a kde sú porúchané reparovať.

Okolo statku. Začne sa krmenie statku suchým krmom. Volov treba dať do krmníkov. Baranov treba oddeliť od matiek. Vytučené ovce a škopov treba predať. Medzi ošipanými, aby sa mašice vo februári prasili, kancov treba pustiť medzi ne. Tento mesiac je najhlavnejší čas krmenia husí. Kde v septembri panovalo prajné počasie, tam treba med vytriasať z plášťov.

Na roľiach skončí sa sejba oziminy. Pohánka sa kosí. Teraz je čas vyberania burgyne, kopania repy a lámania kukurice. Lucernišťia treba pochodiť bránami.

Vozi sa hnoj a role sa preorávajú. Môže sa začať rúrkovanie mokrých pozemkov.

Na lúkach všetku usilovnosť máme vynaložiť na siatie trávneho semiačka, na hoblňovanie, uhládzanie a polievanie lúk. V tomto mesiaci možno dať kopať aj potrebné jarky a kanále na lúkach.

Vo viniciach je vinobranie. Zo zrna vyrastené stebľa treba vykopať a odložiť. Začne sa zakrývanie a hnojenie. Prúty ku novému vysádzaniu sa teraz režu.

V pivnici pozornosť zasluhuje pripravovanie sudov. Nové sudy treba očistiť od cerovej kyseliny. Už potrebované sudy treba vymyť vápenným mliekom a potom vriacou a studenou vodou. Pri vinobraní hlavné je vyberanie, zvlášte jestli chceme mať šľachetné víno. Mušt kysne asi za 8—10 dní. Víno nalejúc do sudov, sudy treba opatriť cievmi. Náčinie a nádoby, ktoré sme pri obračke potrebovali, treba očistiť a len vtedy ich máme odložiť.

V hore možno začať riedenie a vozenie dreva na ohrev. Ošípané môžu sa vyhnať na žalud. Jedlina sa sadi. Semä najviac lesných stromov v tomto mesiaci dozreje a možno ho brať.

V záhrade výhonky z koreňov ribezlia a egreša treba odstrániť. Sbíranie semiačka, siatie, kopanie jam, hnojenie, sadenie stromkov a živých plotov a vytínanie starých, už nerodiacich stromov, toto sú hlavné práce zahradníka v októbri. Petržľan, špinôt a kel ešte možno siať. Vyrubuje sa kapusta. Teraz je čas rigolovania. Suché výhonky takých kvetov, ktoré za viac rokov vyžijú, treba odstrániť a zem okolo kvetov treba okypriť. Rastliny, ktoré na slobodnom neprezimujú, dajú sa do skleníkov. Hľúzy a cibule rastlín treba dať do zeme.

Malí gazdovia.

Sú národnohospodárske otázky, ktoré sa stanú vlastne aktuálnymi až po vojne, s ktorými však radno je už teraz sa zaoberať. Medzi najvážnejšie patrí otázka malých gazdov. Národnohospodárskym záujmom krajiny je, aby spoločenská trieda malých gazdov bola udržaná, aby malé gazdovské majetky zostali v rukách rodín, ktoré z gazdovstva žijú, ktoré samy zem obrábajú a takto mnohokrát citenú núdzu o poľných robotníkov znižujú. Uhorsko je prevažne štátom poľnohospodárskym, teda spoločnosť uhorských gazdov tvorí väčšinu obyvateľstva. A následkom všeobecnej vojnových povinností je najviac zastúpená aj vo vojsku. Už povolanie ku riadnej vojenskej službe vplývalo na gazdovské pomery. K tomu sa pridružily aj iné okolnosti. Počet robotných koní a počet lichvy klesol. Aj v gazdovskej rodine mohly nastať zmeny, že otec rodiny, alebo syn, ktorý mal prevziať vedenie gazdovstva, zomrel. Všetko toto spôsobí isté ťažkosti pri riešení otázky, aby malý gazdovský majetok zostal v rukách gazdovskej rodiny.

Teraz majú malí gazdovia dobré dôchodky, gazdovské plodiny majú dobrú cenu. Gazdovská rodina môže si peniaze odložiť, jestli sporive, skromne žije. Ale mnoho gazdovských majetkov je obťažené ešte z dávnejšej minulosti. Mnoho gazdovských rodín ani pri terajších dobrých dôchodkoch nebude vstave svoj majetok od dlhov celkom očistiť. A v tomto páde vystavená je neistota, či majetok bude vstave udržať. Mnohí ľudia zarobili pri lífrovaní a pri kupčení veľké peniaze, títo sa budú zaiste snažiť, aby peniaze do nemovitostí uložili. A budú hľadať príčiny, aby sa majetkové pomery zmenily. Nateraz sú zmeny majetku zriedkavé. Moratorium zčiasťky ešte bráni dlžníkov proti netrpezlivým veriteľom, alebo niet kupca, alebo majiteľ nie je doma. Pozostalosti sú nie sriadené, nápadníkov teda nemožno nútiť ku zaplateniu dlžoby. Ale po vojne nastane rýchly obrat: preto sa na tento obrat dobre vopred treba pripraviť. Zakázať vôbec odpredaj majetku je vec nemožná, ba v mnohých pádoch protiví sa národnohospodárskym záujmom. Možno teda len odpredaj obmedziť, hlavne tým cieľom, aby každé vykorisťovanie prekazené bolo. Toto môže byť docielené tak, keď odpredaj majetku závislým bude učiný od povolenia týmto cieľom sostavenej komissie, ktorá pozná miestne pomery a dľa týchto rozhodne v otázke odpredaju. Ďalej mal by byť dôkladne označený najmenší majetok, ktorý odpredať neslobodno. Ale že kolký má byť tento najmenší majetok, to často závisí od miestnych pomerov a závisí aj od majiteľov. Na našich Horniakoch, kde sú priemyselníci súčasne aj gazdami, postačí aj menší majetok k riadnej výžive; kde sa majiteľ len s gazdovstvom zaoberá, tam treba je viac poľa. Tak zvaní domkári, ktorí majú len domec a kúsok záhrady, nahrádzajú si dôchodok čo nádenníci a pekne vyžijú. Teda ustálenie najmenšieho majetku neni ľahkou úlohou. Lebo aj to musíme vziať do ohľadu, že z čoho dvaja-traja ľudia sú vstave vyžiť, z toho nevyžije rodina, počítajúca mnoho členov. Teda označenie najmenšieho majetku môže byť len vo všeobecnosti, konečne predsa len vyslaná komissia môže ohľadom povolenia odpredaju rozhodnúť.

Na každý pád prekazené majú byť kúpy na špekuláciu. Tieto kúpy oškodujú tak odpredávateľa, jak kupujúceho, lebo tamten lačno predá a tento draho kupuje. Pri tom plní si vrecko len špekulant.

Konečne aj na to treba rátať, že budú po vojne aj takí, ktorých treba zaopatriť, treba im získať zamestnanie, z ktorého by vyžiť mohli. Pri kúpe a odpredaji majetkov treba myslieť na týchto, veď to v plnej miere zaslúžia. Z vojenskej pôžičky, alebo z iného fondu treba obrátiť peniaze na kúpu nemovitostí pre invalidov, ktorí nie sú celkom práceneschopní, ale zaháľať nechcú.

Kým naši hrdinovia bojujú na bojišti, povinnosťou smerodajných kruhov je starať sa o budúcnosť bojovníkov a ich rodín. Sme pevne presvedčení, že sa toto

aj stane. Udržanie triedy malých gazdov je krajinským záujmom, treba teda všetko potrebné vykonať, aby tento veľký záujem od každej škody bol chránený.

CHYRNIK.

Nový kanonik. Jeho veličenstvo kráľ Jána Dotter, farára obce Féll, vymenoval za kanonika prešporskej kapituly.

Rehoľník diamentovej svätej omše. Z Prešporka oznamujú: Gustav Ludvig, prešporský kapucínsky rehoľník, v tieto dni slávil 60-ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza.

Vyznačenie. Predstavenému spišsko-novovesského železničného nádražia Juliusovi Kalabaymu, arciknieža Franc Salvator v mene jeho veličenstva kráľa, bezplatne udelil čestný odznak Červeného Kríža druhej triedy s válečnou ozdobou a direkcia za oduševnené konané služby počas vojny, vymenovala ho za dozorcú.

Hrdinská smrť kniežata. Knieža Henrik Lichtenstein hrdinskou smrťou zomrel v Rusku pri rieke Bug. Knieža dobrovoľne sa podujal so svojou švadronou k výskúmaniu jednej ťažkej vojenskej úlohy a vtedy padol. Krátko pred svojou smrťou pri pohrabe jedného spolubojovníka povedal ešte takto: Keďby človek nemyslel na svojich, žiadal by si len takú smrť.

Koľko učiteľov a profesorov padlo? Do teraz viac ako 500 učiteľov a profesorov zomrelo hrdinskou smrťou v obrane vlasti. Okrem tohto veľmi moc je zajatých a ranených.

Smrť hrdinov. Spišsko-belanský rodák Emil Hermell, fírer 67. pešieho pluku, ktorý sa na počiatku vojny sám pýtal na front a ktorý za svoje hrdinské chovanie sa, dostal i písobné vyznačenie, 21. júna večer trafený ruskou guľkou do hlavy, hrdinskou smrťou zomrel. Pochovalo ho šesť belanských krajanov v osobitnom hrobe v obci Lackow za Lembergom. Jeho rodina do Belej dala doviezť jeho mrtvolu, kde ho 18. augusta pri účasti celého mesta pochovali do čestného, od mesta darovaného hrobu. — Zo Zvolena oznamujú: Albin Alleram, zástavník baňskobystrického 16. kráľ. uh. honvédskeho pešieho pluku, ktorý od počiatku vojny bez pretrhnutia bojoval na bojišti a ktorého pre hrdinské chovanie sa aj vyznačili so striebornou medaillou hrdinskosti, 31. júla v 23. roku života svojeho hrdinskou smrťou zomrel na severnom bojišti.

Drobné chyry zo Spiša. V Levoči bola 26. aug. na dvore rezervnej nemocnice táboorská sv. omša; bol výročitý deň toho, že cis. a kráľ. 85. peší pluk podstúpil pavlowský víťazný krst ohňa. — V Zakarovciach za učiteľku vyvolili Lidiu Czapáry a na olcnavskú uprázdnenú rim. kat. učiteľskú stanicu vyvolený je Koloman Novák, rodák zo Spišského Podhradia. — V Krompachoch zomrel Viktor Lórencz, strojový merník starej krompašskej železnej fabriky. — Jedenásta kúpeľná listina Tátraszéplaku vykazuje 636 kúpeľných hostí.

Spišská Nová Ves (Igló) v roku 1914. Rozličné válečné dobročinné zbierky, okrem darov v natúre, priniesli 10.683 korún. Počet obyvateľstva následkom pôrodov rozmnožil sa o 143 duší. Do mesta vstahovalo sa 245 ľudí, do Ameriky vstahovalo sa 28, navrátili sa traja. Pôrodov bolo s osadami dovedna 380, manželstvá 53, smrtných pádov 237. Z nákazlivých nemocí vystúpil šarlach v 9, osýpky v 7, zapálenie hrdla v 4, brušný týfus v 17, červienka v 5 a kolera v 17 pádoch. Majetok sirôt obnášal 361.676 korún. Fond chudobných 48.322 kor., výdavok ale 3471 korún. Rozličné školy navštívilo 2956 chlapcov a dievčat. Na vystavné a opravné útraty bolo preliminované 63.915 korún, práce odložili sa ale na čas po vojne. V dvoch nemocniciach zomrelo do konca roka 64 vojakov. Policia odsúdila 483 mužských a 72 ženských osôb, a síce na peňažitú pokutu 415 a na zavretie 98. Príjmy mestskej obecnej pokladnice obnášali jeden million 132.267, výdavky jeden million 116.714 korún. Na obyvateľov mesta a osad vyrúbili 139.450 kor. rovnej dane, 6109 kor. krajinskej nemocných opatrujúcej prirážkovej dane, 1556 kor. obchodného a priemyselno-komorského poplatku, 2158 kor. vojenskej dane, 42 kor. zbrannej dane, 11.920 kor. stoličnej cestovnej dane, 11.757 kor. vodného poplatku, 2660 kor. ekvivalentu a 52.189 kor. potravných a liehovej dane. Na území mesta pracovalo 20 fabrik. Obchodníkov bolo 85, obchodníckych pomocníkov 36 a obchodníckych učňov 29. Priemyselníkov a podnikateľov bolo 70, murárov 79, tesárskych pomocníkov 26.

Válečné milodary. Kéžmarský válečný koncert, sriadený 21. aug. pre kéžmarských zmrzačených vojakov priniesol 467 korún. — Žilinský katolícky farský úrad na válečné dobročinné ciele poslal 105 kor. Ján Dideczky, farár v Spišskej Slovenskej Vsi, na tieže ciele obetoval znova 25 kor. a Béla Derfinyák, dekan-farár v Parhovianoch (zemplinska st.), 23 korún. — Baníckí úradníci na spišskom Bindte v deň narodenia jeho veličenstva kráľa sossbierali na válečné ciele 38 korún.

Počet pravoslávnych v Rusku. Počet pravoslávneho obyvateľstva ruskej ríše obnáša vyše 98 millionov. Pravoslávnych mužských kláštorov je 538, v ktorých nachádza sa 11.332 rehoľníkov a 9603 služebníckeho osobníctva. Ženských kláštorov je 467, ktoré obýva 16.285 pravoslávnych mnišiek a 54.903 vysluhovačiek.

Vojenské vyznačenia. Levočskému rodákovi Rudolfovi Svábymu, kapitánovi 3. peš. pluku, za hrdinské chovanie sa pred nepriateľom, jeho veličenstvo kráľ udelil vojenský záslužný kríž III. triedy s válečnou ozdobou. — Kéžmarský gymn. profesor Robert Weiszer, nadporučík 11. honvédskeho pešieho pluku, za hrdinské chovanie sa pred nepriateľom dostal Signum Laudis (odznak chvály). — Henrikovi Gellértovi, účtovníckemu poddôstojníkovi 9. honv. peš. pluku, za výtečne verné konanie povinnosti pred nepriateľom, jeho veličenstvo kráľ udelil korunný strieborný záslužný kríž na stužke medaillou hrdinskosti.

Administrátor präpositúry v Novom Meste nad Váhom. Jeho eminencia kardinál knieža-primas dr. Ján Csernoch notára hlavnej sv. stolice dra grófa Fridricha Pongrácza vymenoval za administrátora präpositúry a fary v Novom Meste nad Váhom ku boku 78ročného tit. biskupa grófa Adolfa Pongrácza.

Vojenské vyznačenie. Spišsko-gelnický rodák Béla Ambrózy, ktorý je pridelený ku telegrafickému oddielu 67. pluku, za hrdinské chovanie sa pred nepriateľom, dostal bronzovú medailu hrdinskosti.

Spišsko-novovesský potravný spolok (konsum) teraz uverejňuje svoju súvahu z 12. obchodného roku. Podľa tejto čistý osov činí 21.634 korún, rezervný fond 43.915 korún a z účastín pozostávajúci základný majetok 19.440 korún. Tieto číslie svedčia, že novovesský konsum veľmi dobre stojí.

Hrdinská smrť barónov. Barón Béla Fiáth a barón Ladislav Fiáth, kapitáni v husárskych plukoch, hrdinskou smrťou zomreli na severnom bojišti. Rodina barónov, dala doviezť mrtvolu dvoch hrdinských bratov a pochovali ich v stolici Fejér.

Desaťročný ranený. Z Levoče oznamujú: V levočskej rezervnej nemocnici za dva mesiace opatrovali malého desaťročného chlapca, ako raneného hrdinu. Malý chlapec pochádzal z haličskej obce Balice. Keď pri obci zúrily boje, malý hrdina v daždi granátov a šrapnelov, neohrozenou smelosťou usilovne nosil vođu do streleckých zákopov tam bojujúcim našim vojakom. Jedon šrapnell veľkú, bolestnú ranu spôsobil smelému Ludvikovi Choma na pravom ramene. S tou ranou priviezli ho do levočskej rezervnej nemocnice, kde následkom láskavého a starostlivého opatrovania, behom dvoch mesiacov vyzdravel. Keď vyzdravel, žiadal si ísť domov k svojej babke, kde ho 16. augusta aj odviezli.

Z ruského válečného zajatia. Spišsko-podhradský rodák Jozef Földi, úradník budapeštanskej všeobecnej úradnej banky, zástavník 67. pluku, 19. apríla dostal sa do ruského zajatia. V svojej, 26. apríla datovanej karotke píše, že s ním sú i Ottó Scholtz z Veľkej Lomnice a Štefan Gundelfingen z Poprádu. Teraz internovaný je v Irkutsku v Ázii. — Kézmarský advokát dr. Béla Weisz, písal zase z ruského zajatia. — Haligovský cigán Ján Pompa, honvéd 9. pluku, ktorý od októbra nedal o sebe znak života, v tieto dni písal z ruského válečného zajatia.

Zachovanie válečných pamiatok šárišskej stolice. Z Prešova píšu: Prešovský oddiel Uhorského karpatského spolku vzal do programu, že zachová válečné pamiatky šárišskej stolice, ako hroby hrdinov, chyrečnejšie strelné zákopy, opevnenia a že ich opatrí s tabuľkou označujúcou.

Gróf v ruskom zajatí. Gróf Tomáš Batthyányi, ako ťažko ranený dostal sa do ruského válečného zajatia. Grófa ranili na hlave dve granátové triesky, do obidvoch ramien dostal 5 a do pravého kolena jednu guľku.

Spišsko-novovesský potravný spolok uzavrel, že zo svojho čistého dôchodku preslého obchodného roku, ktorý činí 21.634 korún, účastinárom dá po päť procentoch, dovedna 972 korún, na válečné dobročinné cieľe obetuje 900 korún a sice miestnemu Červenému Križu, zmrzačeným vojakom a oslepnutým vo vojne po 300—300 korún, pozostalých 13.707 korún pripojí k rezervnému fondu. Za predsedu správy znovu vyvolený je Imrich Windt a za podpredsedu Matúš Pajdussak, duchovný slovenského kostola.

Do válečného zajatia dostavší sa dôstojníci 34. a 9. honv. pluku. 231. výkaz ztrát obsahuje menoslov nasledujúcich do válečného zajatia dostavších sa dôstojníkov 34. a 9. honvédskeho pešieho pluku: Eisele a Gejza Chodász nadporučíci; Anton Amler, Ján Cserta, Koloman Hertz poručíci; Bartolomej Forgács, Mikuláš Gaspar, dr. Ernest Görög, Mikuláš Haraszi zástavníci a Ludvik Horvay, kadét 9. honv. pešieho pluku; Ferencz nadporučík, Imrich Frankfurter a Franc Hoffmann, zástavníci 34. honvédskeho pešieho pluku.

Z ruského zajatia. Honvédske poručíci Eugen Scholtz a Gustav Eichmüller, ktorí sa v Przemyslu dostali do zajatia, písali do Spišskej Novej Vsi, že teraz sú internovaní v meste Taiga, 90 kilometrov na juh od Tomska. 25-eho mája písané karotky došli 10. augusta.

Štrbské pleso do 2. aug. malo 154 navštevovateľov. Desiata kúpeľna listina Tátraszélplaku vykazuje 580 hostí.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédske pluk; *komp.*, je toľko ako kompania; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Zo 71. spoločného pešieho pluku trenčianskeho: Hromik Vendel 9 z., Hromník Jozef 6, Hroščeneč Andrej 6, Hrtanek Pavel 15, Hrubec Adolf 11, Hrubec Andrej 8 †, Hrubi Tomáš 13, Hruška Ján 16, Hrušovský Ján 12 †, Hrvol Valentin 6, Hubina Štefan 13, Hučín Ján 1, Hudek Georg 11, Hudek Jozef 8, Hudiec Pavel 7, Hujas Ján 16, Hullin Štefan 14, Humeník Andrej 9 z., Hunclík Jozef 16, Huňa Ján 16 †, Hupka Štefan 8 z., Husar Štefan 15, Hutira Jozef 16, Hvolka Matej 3, Igaz Alojz 12, Ilavský Pavel 10, Imrich Matej 3 †, Ineler Ján 16, Ince Jozef jednoročný dobrovoľník tit. kaprál 6, Ištvanik Štefan 4, Ištvoč Karol 10 †, Isteník Joachim 11, Iván Albert 16 †, Jablonský Karol 4, Jadron-Socha Jozef (Locka, Orava) 4, Jadrončík Matej 5 †, Jakmaš Jozef 16, Jakubček Ján 3, Jakubek Štefan 7, Jakubík Štefan 10, Jakubík Štefan 14, Jakubík Štefan 9, Janáč Franc 11, Janač Rudolf 15, Jančiga Jozef 8, Jančo Andrej 16, Jančo Martin 15, Jančo Michal 15 †, Jančovič Ján 15 †, Jandak Ján 6 †,

Janduch Jozef 16, Jandura Anton 6, Jandušík Andrej (Boronás, pridelený ku 9. spoločnému pešiemu pluku, 1./9. marškompánia), Janec Vincenc 14, Janek Georg 15, Janek Ján 16, Janik Georg 13, Janik Ján 8, Janik Jozef 15, Janik Jozef 12 †, Janis Ján 6 †, Janokvič Anton 3, Jankulik Jozef 7, Janoš Štefan 9, Janošek Ján 10 z., Janošik Jozef 3, Janošik Jozef 2 †, Janota Jozef 8 †, Janota Štefan 5, Janotka Michal 9, Janovič Ján 14, Jansa Pavel 16, Jantošik Pavel 4, Januška Jozef 9, Jaňa Jozef 3, Jarab Pavel 9, Jarjabka Georg 15, Jarjabka Georg 13, Jarjabka Ján 8, Jaroš Vincenc 16, Jaroš Ján 1, Jaško Jozef 7, Jašurek Ignác 16, Jasurek Šimon 8 †, Jasovsky Vincenc 14, Jati Štefan 4, Javornický Ján 15, Jedinak Franc 5, Jedinsak (?) Jozef 10 z., Jendrišak Benedikt 3 †, Jenis Adalbert 9 z., Jesenský Franc 8 z., Ježík Štefan 14, Jirku (?) Alojz 11, Josefik Andrej 9 z., Juaini (?) Andrej 7, Junas Jozef 3 †, Jujačka Franc 16, Jurča Georg 10, Jurčák Andrej 7, Speho Peter 14 †, Spilak Pavel 4, Spirec Edvard 4, Spirka 1, Spita Ján 6, Spoňar Pavel 16, Springer Jozef 6, Špuliar Pavel 9 z., Sroba Ignác 15 †, Stadanyi Gašpar 13, Stamec Jozef 4, Stanik Peter 6, Staňo Andrej 7, Štefanec Georg 5 †, Štefaniček Adam 3, Štefanijik Georg (Trencsénrákó) 4, Štefanik Peter 16, Štefanov Štefan 5, Štefkó Ján 2, Štefuljak Ján 8 z., Štefun Michal 5, Steiner Jakub 1, Steisz Franc 15, Stelina Ludvik 1, Štipkala Jozef 15, Stolarik Jozef 4, Stopka Andrej 9, Štrba Ján 3, Štrbak Štefan 9, Štrbavy Štefan 13 †, Štrbik Matej 16, Studeny Jozef 8 †, Stummer Martin 1, Stupovský Štefan 1 †, Stury Jozef 6, Suhay Franc 15, Sukenik Andrej 8 z., Šulek Adam 8 †, Šumann Rudolf

pri plukovnom štábe, Šumec Michal 8 z., Supola Ján 1, Supolik Ján 3, Surinčík Pavel 13 †, Šušjenka Gašpar 16, Šušjenka Gašpar 16 †, Šutak Štefan 14, Šuti Ján 2 †, Šutrebka Tomáš 5, Svancera Ján 1 †, Svančara Andrej 3, Švaňa Ján 14, Svitel Jozef 15, Sabela Peter 16 †, Sadlon Georg 9 z., Safčík Jozef 10 z., Salčík Jozef 10 z., Sakaláč Mikuláš 8 z., Salacki Rudolf 3, Samaj Franc 5, Samek Martin 14, Sampias (?) Jozef 11, Sapak Jozef 10, Szarasz Imrich 10, Savara Ján 16, Savecky Imrich 15 †, Semaček Jozef 5, Sedlak Štefan 15, Sedljak Michal 12, Sedmina Vendel 4, Szeglédi Jozef 10 z., Sekera pešiak 1, Seko-Adamicka Jozef (Hatna, st. trenčianska) 4, Sidlovský Andrej 4 †, Sikelnik Cyrill 12, Sikor Jozef 11, Sikora Adam 8 z., Sikora Jozef 6, Sikora Martin 14, Sikora Štefan 9 †, Sitar Andrej 13, Sitár Ján 2 †, Sito Franc 11, Sitora Gregor 9, Sivják Ján 1, Sivavivec Georg 8 †, Slani Michal 16, Slaninka Ján 14, Slavi Jozef 3, Sliš Michal 2 †, Sliš Pavel 9 z., Slivka Pavel 5, Sliž Ján 11 †, Slopek Ján 15, Sluka Jozef 9, Smažak Matej 16, Smelik Anton 9 z., Smetana Štefan 3, Smolka Jozef 9 †, Snašík Jozef 15, Snop Štefan 8, Sobol Tomáš (Óbeszterce, st. trenčianska) 14 †, Sobol Matej 11, Sochla Martin 14, Sochurek Emil 14, Szopoczy Franc 15, Spuchlak Pavel 9 z., Srkoň Ján 16, Srnka Karol 13 †, Stacho Albin 3, Stanik Jakub 2 †, Stano Georg 16, Staňo Pavel 14, Staš Andrej 9 z., Staš Andrej 5 †, Staš Ján 16 †, Stolarik Jozef 14, Stračák Adam 14 †, Straka Jozef 15 †, Straňanek Franc 16, Strapek Jozef 15, Strkáč Benedikt 9 z., Strkáč Ján 16, Sucha Jozef 4

(Pokračovanie nasleduje.)

Privilegovaný a zákonom chránený
prostriedok čistenia semena na siatie
ANTISPORA-VITA
Krajinské a zahraničné odborné auktority
ustálily, že **Antispora-Vita**, ku čisteniu
každého druhu semena na siatie, v prvom rade
pšenice, v našej vlasti snetom stále ohrozo-
vanej, je najsoodpovednejší a preto v každom
hospodárstve nevyhnutne potrebný prostriedok.
Kilo po 1 kor. 40 hal.
Podrobné vysvetlenie a úpravu podávajú
hlavní predaváci
SCHWARZ a TAUBER veľobchodníci
NAGYKANIZSA.

IDEAL domový stroj šrotovania.
K upotrebeniu pri každom druhu obilia
„Ideal“ stroj šrotovania, najdokonalejšie možno regulovať,
preto na ňom každého obilia zrno: kukuricu, jačmeň,
pšenicu a koreniny od najhrubšieho do najľahčieho
šrotovať možno. Spomenutý stroj nevyhnutne
potrebný je hospodárom na pustách bydliačim pri dochovávaní
hydiny, ošipaných a
Cena 22.— korún.
Zadováženie si tohoto stroja veľmi k odporúčaní je každému
hospodárovi. Početné ústny podákovania zo všetkých strán krajiny.
Veľký obrázkový ceník posielame zdarma.
K dostaniu: vo veľkom obchodnom dome kôš a železného tovaru
JOZEF MAROSI a SYN ESZTERGOM 15.

Oznamy prijíma administrácia

K R E Š Ť A N

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Pýtajte si

zdarma a franko
môj hlavný cen-
ník opatrený so
4000 vyobraze-
niami hodín, zla-
tého a striebor-
ného tovaru, hu-
debných nástroj-
ov taktier to-
varu z ocele a kože, ako aj
rôznych toaletných a iných
v domácnosti potrebných
článkov, zbrane atď.

**Prvá dielňa hodín
Ján Konrad**

c. a k. dvorný zásielca
Brüx číslo 717. (Čechy.)
Nicklové-Roskopf hodinky
K 3.90; 4.20; 5.—
Strieborné hodinky K 8.40.
Nicklový budiček K 2.90.
Budiček s duplovaným zvon-
kom K 4.—

Zasielanie s poštovou do-
bierkou. Žiadne riziko.
Zámena povolená alebo
návrat penazí.

Hľadám poriadneho

chlapca ku krajčírstvu na
štyri roky, dostane celé
zaopatrenie. Adresa Karol
Novák, krajčírsky majster,
József-kört 15. sz. II. em.
24. Budapest.

Makulatura papier
(starých novín papier
veľmi hodí sa k za-
obaleniu bársjakých pred-
metov) metr. cent po 8 K
k dostaniu u vydavateľstva.

